Stockholms stad

PM Rotel VII (Dnr KS 2026/955)

Departementspromemorian Anpassningar av svensk rätt till EU:s maskinförordning (Ds 2026:16)

Remiss från Arbetsmarknadsdepartementet
Remisstid den 15 december 2026

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med Stockholms stads yttrande, bilaga 1 till promemorian.

Föredragande borgarrådet Alexandra Mattsson

Sammanfattning av ärendet

Departementspromemorian Anpassningar av svensk rätt till EU:s maskinförordning (Ds 2026:16) (Maskinförordningen) föreslår ändringar i arbetsmiljölag (1977:1160), plan- och byggförordning (2011:338) och förordningen (2001:1084) om buller från viss utomhusutrustning.

Syftet med förordningen är att:

- säkerställa en hög nivå av skydd för människors hälsa och säkerhet (särskilt arbetstagare och konsumenter)
- främja den fria rörligheten för maskiner och relaterade produkter inom EU genom harmoniserande regler
- anpassa regelverket till teknisk utveckling, särskilt digitalisering, AI och autonoma system.

Utredningen har haft i uppdrag att utreda anpassningar av svensk rätt till EU:s maskinförordning. EU:s Maskinförordning trädde i kraft den 19 juli 2023, men de flesta bestämmelser blev inte tillämpliga direkt, utan ska tillämpas först den 20 januari 2027, vilket är det datum då förordningen ersätter maskindirektivet i praktiken. Vissa delar har börjat tillämpas från den 20 januari 2024. Under perioden 2024 - 2027 har medlemsstaterna och anmälda organ förberett sig. Maskinförordningen gäller för maskiner (sammansatta enheter med minst en rörlig del och ett drivsystem), relaterade produkter tex utbytbar utrustning, säkerhetskomponenter (inklusive programvara), lyftredskap, kedjor, kättingar, linor

och vävband, avtagbara mekaniska kraftöverföringsanordningar samt för delvis fullbordade maskiner.

Tillverkare, importörer och distributörer har tydligare ansvar för att säkerställa att produkterna uppfyller kraven i förordningen.

Den föreslagna lagen reglerar även i vilka fall ekonomisk ersättning kan lämnas till marknadskontrollmyndigheten eller till ekonomiska aktörer vid provtagning och undersökningar.

Arbetsmarknadsdepartementet har remitterat förslaget till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret ser överlag föreslagna förändringar som positiva.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Som personalborgarråd hoppas jag att förordningen bidrar till ökad säkerhet och ett bättre skydd för både stadens medarbetare och invånare, inte minst genom att förebygga olyckor och skapa en tryggare arbetsmiljö.

I övrigt hänvisar jag till Stockholms stads yttrande, bilaga 1 till promemorian.

Stockholm den 25 november 2026

Alexandra Mattsson

Bilagor

1. Stockholms stads yttrande, dnr KS 2026/955
2. Remiss - Departementspromemorian Anpassningar av svensk rätt till EU:s maskinförordning (Ds 2026:16) dnr, KS 2026/955–1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Departementspromemorian Anpassningar av svensk rätt till EU:s maskinförordning (Ds 2026:16) (Maskinförordningen) föreslår ändringar i arbetsmiljölag (1977:1160), plan- och byggförordning (2011:338) och förordningen (2001:1084) om buller från viss utomhusutrustning.

Syftet med förordningen är att:

säkerställa en hög nivå av skydd för människors hälsa och säkerhet (särskilt arbetstagare och konsumenter)

främja den fria rörligheten för maskiner och relaterade produkter inom EU genom harmoniserande regler

anpassa regelverket till teknisk utveckling, särskilt digitalisering, AI och autonoma system.

Utredningen har haft i uppdrag att utreda anpassningar av svensk rätt till EU:s maskinförordning. EU:s Maskinförordning trädde i kraft den 19 juli 2023, men de flesta bestämmelser blev inte tillämpliga direkt, utan ska tillämpas först den 20 januari 2027, vilket är det datum då förordningen ersätter maskindirektivet i praktiken. Vissa delar har börjat tillämpas från den 20 januari 2024. Under perioden 2024 - 2027 har medlemsstaterna och anmälda organ förberett sig. Maskinförordningen gäller för maskiner (sammansatta enheter med minst en rörlig del och ett drivsystem), relaterade produkter tex utbytbar utrustning, säkerhetskomponenter (inklusive programvara), lyftredskap, kedjor, kättingar, linor och vävband, avtagbara mekaniska kraftöverföringsanordningar samt för delvis fullbordade maskiner.

Tillverkare, importörer och distributörer har tydligare ansvar för att säkerställa att produkterna uppfyller kraven i förordningen.

Den föreslagna lagen reglerar även i vilka fall ekonomisk ersättning kan lämnas till marknadskontrollmyndigheten eller till ekonomiska aktörer vid provtagning och undersökningar.

Arbetsmarknadsdepartementet har remitterat förslaget till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 2 november 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ser överlag förändringar som positiva. Nedan följer några reflektioner.

Stockholms stad är slutanvändare av maskiner inom de tekniska förvaltningarna, vård och omsorg, skola och barnomsorg, beställare av maskiner via upphandlingar eller entreprenadavtal. Stockholms stad äger även fastigheter med maskiner tex simhallar och äldreboenden. Slutligen så är även Stockholms stad arbetsgivare där många av stadens medarbetare använder maskiner i sitt arbete. Så Stockholms stad berörs i högsta grad av maskinförordningen.

Stockholms stad är användare av produkter (till exempel maskiner) som omfattas av maskinförordningen, vilket innebär att anställda i kommunen och kommunens invånare får nytta av det skydd som marknadskontroller och sanktioner medför.

I maskinförordningen ska byggnadsnämnderna i kommunerna utöva tillsyn över motordrivna parkeringsanordningar enligt plan- och byggregelverket. Det innebär att en ny uppgift tillförs Stadsbyggnadsnämnden, vilket sannolikt kan beröra frågor kring kompetensutveckling.

Gällande tystnadsplikt och sekretess så kan det finnas ytterligare behov av tydligare regler om när uppgifter får lämnas ut till andra myndigheter, främst när det gäller kommunens uppdrag vid besiktning av motordrivna parkeringsanordningar.

Det välkomnas att det finns möjligheter i maskinförordningen att kunna genomföra prioriteringar av bedömning av överensstämmelse för produkter som är kritiska i krislägen till exempel vid pandemier. Då kommunerna har ett ansvar för flera samhällsviktiga funktioner.

Övrigt

Syftet med förordningen är att säkerställa en hög nivå av skydd för medarbetares hälsa och säkerhet, vilket bidrar till en hållbar arbetsmiljö. Tillsammans med stadens arbetsplatsnära arbetsmiljöarbete så förebyggs ohälsa och olycksfall i arbetet.

Stadsledningskontoret uppmärksammar att när det gäller förändringar i regelverk så behövs en analys och oftast en kompetensinstats för både chefer och medarbetare som berörs av den förändrade lagstiftningen.

Stadsledningskontoret har dock ingen erinran i övrigt mot förslaget.